IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 152)**
- **Komisji Spraw Zagranicznych (nr 131)**

z dnia 6 marca 2023 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 152)

Komisji Spraw Zagranicznych (nr 131)

6 marca 2023 r.

Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Komisja Spraw Zagranicznych, obradujące pod przewodnictwem posła **Marka Asta (PiS)**, przewodniczącego Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, zrealizowały następujący porządek dzienny:

– pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o wykonaniu Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony, w zakresie współpracy w sprawach karnych (druk nr 3027).

W posiedzeniu udział wziął: **Sebastian Kaleta** sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Marta Artymińska**, **Marcin Chorzewski**, **Daniel Kędzierski**, **Artur Kucharski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Wojciech Miller**, **Przemysław Sadłoń** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Komisji Spraw Zagranicznych.

Bardzo serdecznie witam państwa posłów i zaproszonych gości.

Na podstawie listy obecności stwierdzam kworum.

Informuję jednocześnie, że porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia Komisji obejmuje pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o wykonaniu Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony, w za-kresie współpracy w sprawach karnych (druk nr 3027).

Projekt ustawy oraz opinia Biura Analiz Sejmowych została państwu posłom dostarczona.

Zatem przechodzimy do realizacji porządku dziennego. Otwieram pierwsze czytanie. Proszę o zabranie głosu w celu przedstawienia uzasadnienia projektu przedstawiciela wnioskodawcy pana ministra sprawiedliwości Sebastiana Kaletę.

Przepraszam bardzo, bo powitałem zaproszonych gości, ale oczywiście powinienem osobiście przywitać. Witam reprezentującego Ministerstwo Sprawiedliwości ministra Sebastiana Kaletę. Witam pana dyrektora departamentu Przemysława Domagałę.

Oddaję głos panu ministrowi.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Sebastian Kaleta:

Bardzo dziękuję.

Państwo przewodniczący, Wysokie Komisje, pragnę zaprezentować dzisiaj rządowy projekt ustawy o wykonaniu umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony, w zakresie współpracy w sprawach karnych. Projekt ten ustanawia ogólną regułę, zgodnie z którą we współpracy

w sprawach karnych z Wielką Brytanią i Irlandią Północną będzie stosowana umowa o handlu i współpracy, a w zakresie nieuregulowanym w umowie stosować się będzie odpowiednio przepisy, które mają zastosowanie w stosunkach z państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Jednocześnie projekt umożliwia przekazanie obywatela polskiego do Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej na podstawie nakazu aresztowania, o którym mowa w umowie.

Kwestia współpracy w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Zjednoczonym Królestwem należy do wyłącznej kompetencji zewnętrznej Unii Europejskiej, wobec czego nie było możliwe uregulowanie kwestii przekazywania obywateli polskich wyłącznie w umowie dwustronnej zawartej pomiędzy Polską a Zjednoczonym Królestwem.

Jednocześnie z uwagi na fakt, że umowa została zawarta wyłącznie przez Unię Europejską, nie może ona być uznana za umowę ratyfikowaną przez Polskę w rozumieniu art. 55 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zatem w celu umożliwienia wydawania obywateli polskich w oparciu o przewidziany umową mechanizm nakazu aresztowania, o którym mowa w art. 603 ust. 1 umowy, niezbędne jest przyjęcie ustawy ograniczonej do odesłania do właściwych postanowień tej umowy dotyczących wydawania osób pomiędzy Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem.

Podkreślić należy, że projekt w sposób jednoznaczny określa warunki, pod jakimi obywatel polski będzie mógł być wydany na podstawie przewidzianego w umowie o handlu i współpracy nakazu aresztowania do Zjednoczonego Królestwa. Będzie to dotyczyć jedynie sytuacji, gdy czyn nie został popełniony na terytorium Polski ani na polskim statku wodnym lub powietrznym, stanowił przestępstwo według polskiego prawa lub stanowiłby według niego przestępstwo w razie popełnienia w Polsce, zarówno w czasie jego popełnienia, jak i w chwili wpłynięcia nakazu.

W związku z wejściem ustawy w życie konieczne będzie także dostosowanie do jej treści powiadomienia złożonego na podstawie art. 603 ust. 2 umowy. W związku z tym w art. 3 ustawy przewidziano odpowiednio długie vacatio legis – trzy miesiące od dnia ogłoszenia – w okresie którego zostanie przeprowadzona procedura dostosowawcza. Polskie powiadomienie zostanie częściowo cofnięte, tak aby wynikało z niego, że przekazanie obywatela polskiego do Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej na podstawie nakazu aresztowania, o którym mowa w umowie, może nastąpić pod warunkiem, że czyn, którego nakaz dotyczy, nie został popełniony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ani na polskim statku wodnym lub powietrznym oraz stanowił przestępstwo według prawa Rzeczypospolitej Polskiej lub stanowiłby przestępstwo według prawa Rzeczypospolitej Polskiej w razie popełnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zarówno w czasie jego popełnienia, jak w chwili wpłynięcia nakazu.

Przekazanie to będzie niedopuszczalne, jeżeli dotyczy osoby podejrzanej o popełnienie bez użycia przemocy przestępstwa z przyczyn politycznych lub jego dokonanie będzie naruszać wolność i prawa człowieka i obywatela.

Projektowana ustawa ma w zakresie swojej regulacji służyć stosowaniu umowy, o której już wspominałem. Natomiast warunkiem wejścia w życie przedmiotowej umowy było przyjęcie przez Radę Unii Europejskiej 21 kwietnia 2021 r. decyzji, która jest formalnie źródłem zobowiązań wynikających z tejże umowy.

Do czasu wyjścia Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej ekstradycja z Polski do Zjednoczonego Królestwa była prowadzona na podstawie europejskiego nakazu aresztowania. Po opuszczeniu Unii Europejskiej przez Zjednoczone Królestwo ekstradycja jest prowadzona na podstawie wskazanej umowy. Wydawanie osób, przekazywanie zostało uregulowane w postanowieniach umowy o handlu i współpracy. Te kwestie reguluje część trzecia tej umowy.

Przygotowany przez ministerstwo projekt ma na celu uzupełnienie krajowego porządku prawnego w zakresie niezbędnym do umożliwienia ekstradycji obywateli Polski do Zjednoczonego Królestwa zgodnie z przepisami wskazanej umowy.

Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze.

Otwieram dyskusję na temat ogólnych założeń projektu. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos na etapie ogólnych założeń? Nie. Nie widzę zgłoszeń do głosu. Zamykam dyskusję.

Zamykam pierwsze czytanie.

Jeżeli nie ma innych wniosków, przechodzimy do szczegółowego rozpatrzenia projektu ustawy. Czy przed szczegółowym rozpatrzeniem panowie mecenasi z Biura Legislacyjnego chcieliby zabrać głos?

Legislator z Biura Legislacyjnego Wojciech Miller:

Dziękuję, panie przewodniczący.

W trakcie rozpatrywania do poszczególnych jednostek będziemy zgłaszać uwagi.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Dobrze, oczywiście. Dziękuję.

Zatem przechodzimy do szczegółowego rozpatrzenia projektu ustawy.

Czy do tytułu ustawy są uwagi? Nie widzę. Zatem tytuł został przyjęty.

Czy do zdania wstępnego w art. 1? Proszę bardzo, panie mecenasie.

Legislator Wojciech Miller:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Do art. 1 mamy dwie uwagi. Jedna natury bardziej ogólnej, a mianowicie w art. 1 w pkt 2 posłużono się odesłaniem do przepisów mających zastosowanie w stosunkach z państwami członkowskimi Unii Europejskiej. To odesłanie zostało skonstruowane, opisane przedmiotowo. Nie jest to odesłanie do konkretnych aktów prawnych czy konkretnych przepisów, tylko zostało sformułowane przedmiotowo. W związku z tym pojawia się wątpliwość, czy te przepisy, które miałyby mieć odpowiednie zastosowanie w zakresie nieuregulowanym, da się ponad wszelką wątpliwość zidentyfikować i wyodrębnić od innych przepisów. W związku z tym czy pozostawienie przepisu w takim kształcie nie będzie budziło wątpliwości interpretacyjnych przy stosowaniu ustawy? To jest uwaga ogólna.

Natomiast niezależnie mamy propozycję legislacyjno-redakcyjną, jeśli chodzi o art. 1. Proponowalibyśmy trochę inaczej ująć kwestie, które są w art. 1. Może przeczytam tę propozycję, tak żebyście mogli państwo się z nią zapoznać.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Proszę bardzo.

Legislator Wojciech Miller:

Art. 1 miałby brzmienie: „Z zastrzeżeniem art. 2 we współpracy w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych ze Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w zakresie określonym w części trzeciej Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej i Irlandii Północnej, z drugiej strony” – tutaj dziennik urzędowy – „stosuje się przepisy tej umowy, a w zakresie w niej nieuregulowanym odpowiednio przepisy mające zastosowanie w stosunkach z państwami członkowskimi Unii Europejskiej”.

W naszej ocenie inna redakcja nie zmienia tej konstrukcji, która jest w art. 1, a jednocześnie eliminuje pewnego rodzaju niezręczność legislacyjną, która w tej chwili jest w projekcie w art. 1 w pkt 2 na końcu, gdzie mówi się o zakresie nieuregulowanym w pkt 1 – pkt 1 art. 1 nie reguluje niczego, on wskazuje umowę, która ma mieć zastosowanie. Natomiast sam nie stanowi odrębnej regulacji.

Jeśli chodzi o art. 1, z naszej strony te dwie uwagi – uwaga i propozycja.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Tak, ale pkt 1 byłby w tej sytuacji zbędny?

Legislator Wojciech Miller:

Art. 1 byłby bezpunktowy. Byłby napisany, mówiąc już tak obrazowo – ciągiem.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Ciągiem. Rozumiem.

Pan minister.

Sekretarz stanu w MS Sebastian Kaleta:

Co do tej propozycji Biura Legislacyjnego ministerstwo jest raczej przeciwne. O uzasadnienie poproszę pana dyrektora Przemysława Domagałę, jeśli oczywiście pan przewodniczący pozwoli.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Proszę bardzo, panie dyrektorze.

Zastępca dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka Ministerstwa Sprawiedliwości Przemysław Domagała:

Dziękuję. Przemysław Domagała, zastępca dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka.

To są oczywiście kwestie legislacyjne, więc chyląc czoła wobec wiedzy i doświadczenia Biura Legislacyjnego, ale także ze wsparciem naszej komórki legislacyjnej uzasadniam to stanowisko, że obecne rozwiązanie jest optymalne. Wydaje się, że pkt 1 należy czytać łącznie z wprowadzeniem do wyliczenia. Z wprowadzenia do wyliczenia wynika, że mówimy o współpracy w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych. W zakresie współpracy w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych stosujemy po pierwsze umowę o handlu i współpracy – całą umowę, wszystkie przepisy – a po drugie w zakresie, w jakim umowa pewnych kwestii nie reguluje, czyli w zakresie nieuregulowanym w pkt 1, odpowiednio przepisy mające zastosowanie w stosunkach z państwami członkowskimi Unii Europejskiej.

Wydaje się, że propozycja Biura Legislacyjnego mogłaby prowadzić do wniosku, że we współpracy w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych ze Zjednoczonym Królestwem stosuje się przepisy umowy o handlu i współpracy, a w zakresie nieuregulowanym w umowie stosuje się w stosunkach prawnych ze Zjednoczonym Królestwem odpowiednio przepisy mające zastosowanie w sprawach z Unią Europejską.

Dlatego wydaje się, że te dwie propozycje, obecna i propozycja Biura Legislacyjnego, doprowadziłyby do odmiennych skutków normatywnych i tylko ta pierwsza jest zgodna z intencją projektodawcy. Czy to wyjaśnienie jest wystarczające?

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Panie mecenasie?

Legislator Wojciech Miller:

Dziękuję.

Oczywiście, tak jak powiedziałem wcześniej, naszą intencją nie była zmiana merytoryczna w zakresie art. 1. Nasza propozycja w naszej ocenie takiej zmiany nie dokonywała. Natomiast jeżeli państwo, autorzy ustawy, uważają, że do takiej zmiany by doszło, to oczywiście my się z naszej wycofujemy. Aczkolwiek nie jesteśmy do końca przekonani, bo w naszej ocenie to właśnie taka konstrukcja, jaką my przelaliśmy na tę propozycję, oddaje tę intencję, o której powiedział pan dyrektor.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Dziękuję, panie mecenasie.

Rozumiem, że po prostu wnioskodawca, ministerstwo podtrzymuje takie brzmienie art. 1, a zatem tutaj bez zmian rozpatrzyliśmy art. 1.

Przechodzimy do art. 2. Czy są uwagi do artykułu? Proszę bardzo, panie mecenasie.

Legislator Wojciech Miller:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Jeśli chodzi o art. 2, pytanie o ust. 2 – czy ta regulacja, która jest zawarta w ust. 2, jest potrzebna w świetle art. 55 ust. 2 pkt 1 i 2 konstytucji, z których to punktów wynika, jakie warunki musi spełnić czyn, aby dana osoba, która popełniła ten czyn, mogła podlegać ekstradycji?

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Panie ministrze?

Sekretarz stanu w MS Sebastian Kaleta:

Oczywiście to jest uwaga o charakterze legislacyjnym. Jednak z uwagi na doniosłość i taki porządek, który ta ustawa zawiera, powtórzenie wymogów konstytucyjnych w przypadku tego przepisu jeden do jednego nie stanowi przeszkody, a raczej w sposób bardziej czytelny oddaje charakter tej ustawy. Wiemy doskonale, że nie jest to niedopuszczalne ani też nie jest to pierwsza taka sytuacja, że jakaś norma konstytucyjna jest w tożsamej treści wpisywana do konkretnej ustawy, która te normy realizuje.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Dziękuję bardzo.

Proszę bardzo, panie mecenasie.

Legislator Wojciech Miller:

Oczywiście nie upieramy się, jeśli chodzi o pozostawienie ust. 2. Natomiast zwracamy uwagę, że nie wszystkie przepisy z art. 55 zostały powtórzone w art. 2.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Dziękuję bardzo.

Wobec powyższego art. 2 został rozpatrzony.

Do art. 3 czy są uwagi? Nie widzę. Art. 3 też rozpatrzyliśmy.

Głosujemy nad całością projektu. Jesteśmy gotowi? Kto z państwa jest za przyjęciem projektu, proszę o naciśnięcie stosownego przycisku. Kto jest przeciw? Jesteśmy w trakcie głosowania. Wszyscy państwo są gotowi, już zalogowani? Kto się wstrzymał od głosu? Wszyscy państwo oddali głos? Tak. Wobec tego zamykam głosowanie.

Proszę o wyświetlenie wyników. Głosowało 21 posłów. 20 – za, wstrzymał się – 1. Projekt został przyjęty przez Komisję.

Proponuję, aby posłem sprawozdawcą była pani przewodnicząca Barbara Bartuś. Jest zgoda Komisji. Gratuluję, pani przewodnicząca.

Na tym zamykam posiedzenie Komisji. Bardzo serdecznie państwu dziękuję za udział.